



## ROZHOVOR

**„Záleží nám na tom, jak se lidé cítí  
ve městech, v nichž žijí.“**

*Rozhovor s Petrem Švecem, koordinátorem  
Národní sítě Zdravých měst ČR*

### **Za jakým účelem vznikla Národní síť Zdravých měst ČR a kolik měst sdružuje?**

Asociaci Národní síť Zdravých měst ČR (NSZM ČR) tvoří 31 měst z celé České republiky. Tato města, v nichž žije 1,1 milionu obyvatel, spojuje snaha o zlepšení prostředí v daných lokalitách a o zajištění kvalitního života jejich obyvatel. Snaží se z měst vytvořit zdravé a bezpečné místo, které obyvatelé považují za svůj domov a sami o ně pečují. Spolupráce s občany a jejich účast na projektech je nezbytná. Mezi témata, jimiž se Národní síť Zdravých měst zabývá, patří například bezpečnost ve městech, prevence úrazů, dobré životní prostředí a další. Projekt zároveň vychází i z představy udržitelného rozvoje. Snažíme se vytvářet podmínky pro kvalitní život, které budou zachovány v dlouhodobém horizontu, tedy i pro další generace.

### **Jak idea Zdravých měst vznikla?**

Projekt Zdravá města neprobíhá pouze v České republice, jedná se o celosvětový program. Iniciovala jej v roce 1988 Světová zdravotní organizace (WHO), která do něj tehdy přizvala nejvýznamnější evropské metropole. Během prvních deseti let se do něho zapojilo 1100 měst ve 29 evropských zemích. Po roce 1989 se myšlenky projektu začaly i ve městech České republiky. V roce 1994 vytvořilo jedenáct aktivních Zdravých měst asociaci s názvem Národní síť Zdravých měst České republiky, která se postupem času ještě rozrostla.

## AKTUALITY

### **Zdravá města ČR omezují rizika úrazů**

**Úrazy jsou třetí nejčastější příčinou úmrtí. Přesto komplexní program úrazové prevence dosud neexistuje. Právě takovému systémovému opatření je cílem měst sdružených v Národní síti Zdravých měst ČR a jejich partnerů. Napomoci ke zvýšení povědomí o rizicích úrazů, jejich prevenci a zároveň i zahájit některé další projekty by proto měla kampaň Národní dny bez úrazů probíhající v červnu.**

Zlepšování zdraví obyvatel měst je jednou z priorit 31 radnic sdružených v Národní síti Zdravých měst ČR (NSZM ČR). V rámci celonárodní kampaně Národní dny bez úrazů, která probíhá od 1. do 14. 6. 2002 pod záštitou ministerstva zdravotnictví a kanceláře Světové zdravotní organizace, se proto Zdravá města zaměřila na prevenci úrazů, zejména dětí, chodců a cyklistů.

V rámci již zmíněné kampaně Národní dny bez úrazů jsou například prezentovány i výsledky výzkumu Zdravého město Kroměříž (konference Stop úrazům probíhá 12.6.2002). Výzkum je díky komplexnímu sběru informací v České republice zcela ojedinělý a může tak sloužit jako inspirace pro další města.

Toto město totiž již před dvěma roky zahájilo tříletý projekt Bezpečná komunita. V první fázi projektu (2001) zatím došlo k systematickému sběru dat, řízenému Okresní hygienickou stanicí, který sledoval místo a okolnosti úrazu, druh zranění a jeho závažnost. Ukázalo se, že nejvíce ohroženou skupinou jsou děti do 1 roku života a senioři. Nejvíce úrazů vzniklo doma, na ulici nebo silnici a na hřišti, nejrizikovějším obdobím se zvýšenou frekvencí úrazů byl květen až srpen. Na základě výsledků výzkumu již byly v rámci programu zpracovány první konkrétní projekty, např. pasport všech dětských hřišť ve městě, úprava silničního průtahu městem, úprava vodorovného dopravního značení na kritických místech města ve prospěch chodců a další.

Cesty k omezování rizik úrazů jsou různé - od výzkumů zaměřujících se na zjištění příčin úrazů a jejich odstranění po preventivní programy široce zaměřené na všechny věkové kategorie a nejfrekventovanější riziková prostředí (domácnost, sportoviště, dopravní

sítě, pracoviště atd.). Radnice Zdravých měst po celé České republice proto ve spolupráci se svými partnery letos uspořádaly nejrůznější sportovní i zábavné akce přispívající ke zvýšení povědomí o rizicích úrazů a možné prevenci. Mezi tyto aktivity patřila např. akce "Sám sobě záchranářem" pořádaná ve spolupráci s Vodní záchranou službou v Brně, či závod "O putovní pohár starosty města Třebíče", jehož doprovodným programem odborníci předvedly i názorné ukázky z oblasti prevence úrazů ve vodě, záchrany tonoucího či první pomoci. Mezi jinými je možné také zmínit sportovní odpoledne s informacemi o prevenci úrazů, které proběhlo ve Frýdlantu nad Ostravicí, či přednášky zaměřující se na prevenci úrazů v nejrůznějších skupinách obyvatel Zdravých měst Chrudimi a Třebíče.

## **Žákyně z Hodonína na konferenci OSN**

Dvanáctiletá Kateřina Belková, žákyně 7.C třídy Základní školy Vančurova 2 v Hodoníně, se zúčastnila Mezinárodní dětské konference OSN o životním prostředí 2002, která proběhla ve dnech 21. až 25. května 2002 ve Viktorii v Kanadě. Díky finančnímu příspěvku Zdravého města Hodonína a Moravských naftových dolů, a. s. jako partnera města při zabezpečení účasti delegace, odletěla dívka v doprovodu své učitelky chemie Jindřišky Frídlové do hlavního města Britské Kolumbie, hostitele konference. Mottem akce se stala věta "Lokální změna znamená změnu globální." Mezi osmi stovkami svých vrstevníků ze 115 zemí světa zde Kateřina diskutovala o nejrůznějších ekologických tématech, promlouvala s experty na environmentalistiku a prezentovala projekt školy "Kyselý déšť", na jehož základě byla na mezinárodní konferenci - jako jediná kandidátka z České republiky - delegována.

Program konference, byl rozdělen do čtyř tematicky zaměřených pracovních dnů (Voda, Klimatická změna, Zdravá společnost - zdravé děti, Ochrana zdrojů). V dopolední části probíhaly prezentace projektů. Odpoledne se pak děti zúčastňovaly tematicky zaměřených pracovních dílen, přátelských setkání, nejrůznějších seminářů, exkurzí a poznávacích výletů do národních parků a okolí města.

## **Města se vydala na Cestu za čistým vzduchem**

**Věková hranice dětí, které začínají kouřit, se neustále snižuje. Problémem je však mimo jiné i nedostatečná ochrana nekuřáků - například průzkum v Brně, v jednom ze Zdravých měst ČR, ukázal, že 74 % obyvatel by si přálo omezení kouření ve veřejných prostorách.**

Města sdružená v Národní síti Zdravých měst ČR proto v rámci programu Cesta za čistým vzduchem (pořádané u příležitosti Světového dne bez tabáku, tj. 31. května) zorganizovala nejrůznější zábavné i sportovní akce zaměřené na propagaci zdravého životního stylu a prevenci kouření u dospělých i u dětí. Byla mezi nimi například akce "Zvířátka také nekouří" pořádaná pro děti v brněnské zoologické zahradě, během níž byly vyhlášeny i výsledky literární soutěže "Jak jsem (ne)přestal kouřit" probíhající v Brně. Mezi další aktivity pořádané NSZM ČR patřil např. cyklistický výlet v Letovicích, zábavně informační program v Karviné a Kroměříži, nebo turistický pochod "Za toulavým náprstkem" v Hodoníně. Od 24. května běží i projekt "Já kouřit nebudu" pořádaný v Chrudimi ve spolupráci s Okresní hygienickou stanicí v mateřské škole Dr. Malíka.

## **Partner Zdravého města Vsetín získal cenu**

Redakce časopisu Nika, který se specializuje na ochranu přírody a životního prostředí, udělila letos již pošesté ocenění za konkrétní činy v této oblasti. V kategorii Ceny pro organizace si odměnu v podobě keramické vydry odnesl dům dětí a mládeže Alcedo, partnerská organizace Zdravého města Vsetín.

## **Soutěže přispívající k hezkému prostředí ve městě**

Zdravá města Kroměříž, Moravská Třebová, Boskovice, Zlín, Valašské Meziříčí a Třebíč se rozhodla uspořádat soutěže o nejkrásnější květinovou výzdobu. Mají přispět ke zkrášlení zúčastněných měst a budou se konat v nejrůznějších kategoriích (např. nejhezčí okna, balkony). Obyvatelé uvedených Zdravých měst se jich budou moci zúčastnit v průběhu léta.

## **KONTAKT**

### **Ing. Petr Švec**

národní koordinátor Projektu Zdravé město  
Šrobárova 48, 100 42 Praha 10  
tel: +420 602 500639, fax: +420 606 757519  
e-mail: [praha@nszm.cz](mailto:praha@nszm.cz)  
web: [www.nszm.cz](http://www.nszm.cz)